

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 3.7.2014
COM(2014) 444 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**o izvajanju Sklepa št. 1297/2008/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra
2008 o uvedbi Programa za posodobitev evropskih statistik podjetij in trgovine
(MEETS)**

1. UVOD

To je četrto in končno poročilo o izvajanju Programa za posodobitev evropskih statistik podjetij in trgovine (MEETS).

V sklepu¹ o uvedbi tega programa iz decembra 2008 je bilo določeno, da Komisija „najpozneje do 31. decembra 2010, nato pa vsako leto do 2013, Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o izvajanju programa MEETS“. Dalje je bilo v tem sklepu še določeno, da „Komisija do 31. julija 2014 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži končno poročilo o izvajanju programa MEETS. V tem poročilu se glede na nastale stroške Skupnosti ocenjujejo koristi, ki jih ukrepi prinašajo Skupnosti, državam članicam ter ponudnikom in uporabnikom statističnih informacij, da se opredelijo področja za možno izboljšanje.“

Objavljena so bila tri poročila v zvezi z letnimi delovnimi programi za leta 2009 in 2010 ter 2011 in 2012. To poročilo vsebuje končno oceno izvajanja programa MEETS. Podrobnejše informacije o vseh rezultatih tega programa so na voljo na njegovi domači strani pod naslovom „Statistics Explained“ („Pojasnjena statistika“) na spletnem mestu Eurostata.²

Vse dejavnosti programa MEETS so se skladale s strategijo iz Sporočila Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z dne 10. avgusta 2009 o metodi proizvodnje statistike EU: vizija za naslednje desetletje.³

Program MEETS je bil zasnovan za uresničitev spodaj navedenih štirih glavnih ciljev, od katerih je vsak vključeval več projektov.

(1) **„Pregled prednostnih nalog in razvoj ciljnih sklopov kazalnikov za nova področja“:** opredelitev in določanje novih področij, ki jih je treba opisati, ter pregled starih zahtev.

(2) **„Poenostavljen okvir za statistike, povezane s podjetji“:** združevanje različnih področij statistike podjetij, vključno s koordinacijo pravnih aktov, uskladitvijo metodologij, povezovanjem in uskladitvijo statističnih klasifikacij in poslovnih registrov s povezanimi viri ter vključitvijo večnacionalnih skupin in njihovega zbiranja podatkov.

(3) **„Podpiranje izvajanja učinkovitejšega načina priprave statistik podjetij in trgovine“:** učinkovitejša uporaba obstoječih podatkov z združevanjem zbranih podatkov v enoten sistem ali prek povezovanja mikropodatkov, večja uporaba upravnih podatkov in izkoristek usklajenih računovodskih standardov.

(4) **„Posodobitev Intrastata“:** izboljšanje poenostavljenega sistema Intrastat s prizadevanjem za usklajene metode, boljša uporaba upravnih podatkov ter izboljšave na področju informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT).⁴

¹ Na podlagi člena 6 Sklepa št. 1297/2008/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o uvedbi Programa za posodobitev evropskih statistik podjetij in trgovine (MEETS).

² http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/MEETS_programme.

³ COM(2009) 404 final.

2. IZVAJANJE CILJEV IN UKREPOV V OBDOBJU 2009–2013

2.1 Raven sodelovanja in financiranja

Do konca leta 2013 je bila dokončana večina projektov in predložena večina končnih izsledkov. V obdobju 2009–2013 je bilo v okviru programa MEETS zagotovljeno financiranje v višini 42,5 milijona EUR za podporo razvoju na številnih področjih statistike v zvezi s podjetji in trgovino. Raven izvrševanja operativnih sredstev programa MEETS v zadevnem obdobju je bila 87 %⁵.

Glavni način izpolnjevanja ciljev programa MEETS so bila omrežja sodelovanja v ESS, to je omrežja evropskega statističnega sistema (European Statistical System Networks ali projekti ESSnet). S projekti ESSnet se razvijajo novi projekti, v katerih člani ESS, ki jih zanima določeno področje, aktivno sodelujejo pri skupnih nalogah in nato te rezultate izkazujejo nesodelujočim članom. Prednosti takega načina dela so, da se lahko izkoristijo sinergije, zmanjšajo stroški in izmenjajo dobre prakse, hkrati pa se razvijejo posebni ukrepi, ki koristijo ESS kot celoti. Skupaj je v petih letih, kolikor je trajal program MEETS, v vsaj enem projektu, ki se je financiral iz tega programa, sodelovalo 23 od 32 članov ESS.

Financiranje je bilo zagotovljeno tudi za posamezne sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev, sklenjene z nacionalnimi statističnimi uradi (NSU), pogodbeni izvajalci pa so izvedli tudi nekaj zunanjih študij. Eurostat in NSU so pripravili še druge projekte brez posebnega financiranja. Nekaj finančnih sredstev je bilo uporabljenih tudi za tehnično in upravno podporo pri izvajanju programa, na primer za organizacijo delavnic in projektnih skupin z nacionalnimi strokovnjaki. Skupaj je bilo financiranih 93 letnih ukrepov. Nepovratna sredstva prek projektov ESSnet ali samostojna nepovratna sredstva so bila najpogostejši instrument za financiranje ukrepov (približno 90 % operativnih sredstev). Do konca leta 2013 je 28 od 32 članov ESS vsaj enkrat uporabilo samostojna nepovratna sredstva iz programa MEETS.

2.2 Cilj 1: Pregled prednostnih nalog in razvoj ciljnih sklopov kazalnikov za nova področja

Opredelitev manj pomembnih področij

Leta 2009 je bila naročena zunanja študija za oceno pravnih aktov na statističnih področjih, za katere je bilo ugotovljeno, da jih je treba prenoviti. Študija je pokazala precejšnjo doslednost konceptov in opredelitev med tesno povezanimi področji, vendar je bilo hkrati opredeljenih tudi nekaj potencialno avtonomnih projektov in nekaj nedoslednosti.

Ti rezultati so bili podlaga za delo v okviru projekta ESSnet o skladnosti konceptov in metod statistike v zvezi s podjetji in trgovino (cilj 2).

Odbor ESS je leta 2010 sprejel nov, strateško usmerjen pristop. Manj pomembna področja v statistiki podjetij in trgovine so bila opredeljena v okviru letnega strateškega pregleda

⁴ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/MEETS_programme.

⁵ Vključno z notranjimi prerazporeditvami. Eurostat je v letnem poročilu o dejavnostih za leto 2010 opozoril na izjemo glede uporabe operativnih sredstev MEETS iz proračuna za leto 2010. Ta izjema je bila upoštevana v izračunu ravni izvrševanja operativnih sredstev MEETS za prvi dve leti.

prednostnih nalog Eurostata. Zato se je v programu MEETS prenehal izvajati ukrep opredelitve manj pomembnih področij. V okviru širše razprave o tako imenovanih negativnih prednostnih nalogah v ESS je bil na podlagi pregleda iz leta 2010 program MEETS poenostavljen, pri čemer je bilo več ukrepov združenih.

Razvoj novih področij (skupine podjetij, globalizacija, podjetništvo)

Na podlagi nekaterih študij iz začetnega obdobja izvajanja programa MEETS je bilo izdanih nekaj priporočil, kako najbolje zbirati podatke na področju statistike skupin podjetij in globalizacije gospodarstva.

Po poenostavitvi programa MEETS sta bila nadaljnje metodološko delo in organizacija pilotnega zbiranja podatkov vključena v projekt ESSnet za izdelavo profila velikih in kompleksnih večnacionalnih skupin podjetij ter projekt ESSnet o merjenju globalnih vrednostnih verig.

V sodelovanju z Organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) je bil razvit skupni program o kazalnikih podjetništva kot podpora politikam, povezanim s podjetništvom, s kazalniki, s katerimi so bila opisana področja „dostop do financiranja“, „raziskave in razvoj“, „inovacije in tehnologija“, „sposobnosti/spretnosti“ ter „kultura za podjetništvo“.

Trenutno poteka razvoj vključitve obveznih kazalnikov za hitro rastoča inovativna podjetja v pravni okvir za demografijo podjetij z zaposlenimi osebami.

2.3 Cilj 2: Poenostavljen okvir za statistike, povezane s podjetji

Združevanje konceptov in metod znotraj pravnega okvira

Statistika podjetij se sestavlja v skladu z zakonodajo Unije, ki se je razvijala več let in ni nujno usklajena glede konceptov, področja uporabe, opredelitev, metodologije in drugega. V projektu ESSnet o skladnosti je bila opravljena analiza morebitnih pomanjkljivosti glede usklajenosti konceptov in metod statistike v zvezi s podjetji in trgovino.

S tem projektom so bili predlagani prenovljeni osnutki opredelitev statističnih enot „podjetje“, „skupina podjetij“, „enota enovrstne dejavnosti“ in „lokalna enota enovrstne dejavnosti“ skupaj z operativnimi pravili in modelom podatkov za uveljavitev enotnega izvajanja. Predloge trenutno dodeluje projektna skupina za statistične enote, ki jo je leta 2013 ustanovil Eurostat.

Poleg tega so Eurostat in države članice začeli preučevati učinek uvajanja prenovljene opredelitve podjetij v statistiko podjetij. V letu 2014 in naslednjih bo opravljeno nadaljnje preskušanje vpliva prenovljenih opredelitev in metodologije z namenom njihove uvedbe, če bo preskušanje uspešno.

V tem projektu ESSnet so bila izdana še priporočila v zvezi z metodami za primerljivo razvrščanje uporabljenih statističnih enot na vseh statističnih področjih, primerljivimi razčlenitvami in metodologijami za vzorčne okvire v statistiki podjetij. Poleg tega so bila v tem projektu izdana še priporočila glede sistema spremenljivk z dosledno in standardizirano

terminologijo ter glede skupnih medpodročnih opredelitev, vključno s pojasnjevalnimi opombami.

Rezultati bodo vplivali na okvirno uredbo o vključitvi statistike podjetij, s katero bo poenostavljena in usklajena obstoječa zakonodaja.

Razvoj statistike skupin podjetij

Cilj registra EuroGroups (EGR)⁶ je bil zagotoviti dosledne in usklajene raziskovalne okvire za pripravo kakovostne statistike za merjenje globalizacije, zlasti za statistiko tujih povezanih podjetij in neposrednih tujih naložb.

Leta 2009 sta bila v projektu ESSnet o metodologiji izoblikovana različica 1.0 EGR ter organizacijsko omrežje za izmenjavo podatkov med Eurostatom in člani ESS. Letni vzorčni okvir, pripravljen v okviru EGR, je bil razširjen s 5 000 največjih večnacionalnih skupin podjetij s kapitalsko naložbo v EU v letih 2009 in 2010 na 10 000 večnacionalnih skupin podjetij leta 2011. Leta 2012 je bil EGR 1.0 delno nadgrajen v različico 2.0, s čimer so se izboljšali učinkovitost, točnost in usklajenost rezultatov. Leta 2012 so bile vključene nacionalne centralne banke. Za delo z EGR 2.0 morajo imeti uporabniki in pripravljavci podatkov oddaljeni dostop do ESS, zato mora ta delovati v varnem okolju. Zaradi zamud pri projektu varovane infrastrukture za zaupen dostop do podatkov (Secured Infrastructure for Confidential Data Access, SICON) EGR 2.0 leta 2013 še ni v celoti deloval, čeprav je bil metodološki razvoj končan.

Na nacionalni ravni se je izvajanje EGR sofinanciralo s posameznimi sporazumi o dodelitvi nepovratnih sredstev.

V projektu ESSnet za izdelavo profila velikih in kompleksnih večnacionalnih skupin podjetij so bile razvite metodologija in smernice. Ta projekt je vključeval tudi člane ESS, ki niso sodelovali v projektu ESSnet za preskušanje delovnih metod za model izdelave profila, zato sta bila v ta namen zagotovljena usposabljanje in pomoč. Eurostat razvija interaktivno orodje za izdelavo profila, da bi tako olajšal izmenjavo informacij med člani ESS ob upoštevanju pravil za zagotavljanje zaupnosti. Delo tega projekta ESSnet je bilo tesno povezano s projektom ESSnet o skladnosti pri razvoju prenovljenih opredelitev podjetij in pravil delovanja.

Izvajanje raziskav EU za zmanjšanje obremenitve podjetij

Sheme vzorčenja EU zagotavljajo zanesljive agregate EU na podlagi vzorca nekaterih držav članic za statistične podatke, za katere agregat EU izpolnjuje potrebe uporabnikov. Razvitih je bilo nekaj metodologij za sheme vzorčenja EU za izbrana področja statistike podjetij, kot so dejavnosti, povezane z vesoljem (ki vključujejo na primer vesoljski promet), strukturna statistika podjetij za podjetja z 250–499 zaposlenimi, zunanja povezana tuja podjetja, naložbe

⁶ Pravna podlaga je bila vzpostavljena z Uredbo (ES) št. 177/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. februarja 2008 o vzpostavitvi skupnega okvira za poslovne registre v statistične namene in o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 2186/93 (UL L 61, 5.3.2008, str. 6).

in izdatki za IKT ter statistika s področja kulture. Pilotno zbiranje podatkov za dejavnosti, povezane z veseljem, ter strukturno statistiko podjetij za podjetja z 250–499 zaposlenimi za preskus in oceno metodologije je bilo treba odpovedati zaradi slabega odziva na razpis za zbiranje predlogov.

2.4 Cilj 3: Podpiranje izvajanja učinkovitejšega načina priprave statistik podjetij in trgovine

Boljša uporaba že obstoječih podatkov v statističnem sistemu, vključno z možnostjo ocen

V okviru projekta ESSnet, ki se je začel leta 2010, so se izvajale dejavnosti v zvezi s skladiščenjem in povezovanjem podatkov pri pripravi statistike podjetij. V tem projektu je bil najprej izoblikovan pregled najnovejših in prihodnjih potreb v sistemih povezanih poslovnih podatkov članov ESS.

Njegov delovni program se je osredotočal na pripravo sklopa smernic, modelov in priporočil za vzpostavitev skladišča statističnih podatkov. Rezultati vključujejo generično arhitekturo s podrobnostmi o njenih postopkih in metapodatkih ter z določenim vpogledom v metodološke vidike. Končni izsledki so bili celovito predstavljeni v priročniku za zagotovitev smernic uporabnikom v celotnem postopku izoblikovanja skladišča statističnih podatkov. Ker je razvoj povezanih sistemov dolgotrajen in bi morali imeti člani ESS tudi po izteku programa MEETS možnost koristne uporabe izkušenj drugih, je bilo v okviru Eurostata in projekta ESSnet ustanovljeno središče za podporo pri skladiščenju podatkov.

Leta 2009 je bila v okviru projekta povezovanja podatkov na področju statistike trgovine in podjetij izvedena zunanja študija za razvoj metodološkega okvira za pripravo statističnih kazalnikov zunanje trgovine po značilnostih podjetij. Preskušena je bila tudi izvedljivost pilotnega zbiranja podatkov. Leta 2013 so člani ESS razvili in sestavili razširjen sklop kazalnikov na podlagi mikropodatkov o trgovini in podjetjih. Načrtuje se, da bodo novi kazalniki vključeni v podatkovno zbirko TEC (trgovina po značilnostih podjetij). Zagotovljen je bil dostop do navodil za zbiralce podatkov za pripravo statistike o mednarodni trgovini po značilnostih podjetij na podlagi povezovanja med podatki o trgovini in informacijami poslovnega registra. Razvit je bil tudi prvi sklop kazalnikov za trgovino po značilnostih podjetij za storitve.

V letih 2009 in 2010 je bil razvit pristop povezovanja mikropodatkov o mednarodni določitvi virov za pripravo predhodne analize v zvezi z ekonomskim vplivom mednarodnega določanja virov. Na podlagi rezultatov teh ukrepov je bil leta 2011 vzpostavljen projekt ESSnet o merjenju globalnih vrednostnih verig. V tem projektu je bila dodatno razvita in izvedena predelana raziskava v zvezi z mednarodnim določanjem virov, ki so ji sledile dejavnosti povezovanja mikropodatkov z obstoječimi statističnimi podatki (strukturna statistika podjetij, zunanja trgovina, statistika tujih povezanih podjetij).

V njem je bila pripravljena tudi metodologija povezanih nizov mikropodatkov, ki bi jih bilo mogoče uporabiti za analizo učinka mednarodno razdrobljenih proizvodnih verig na podjetja, na primer na gospodarsko učinkovitost, zaposlovanje in mednarodno trgovino v vzorcih v

zvezi z blagom. Pri tem je bil razvit tudi sklop kazalnikov globalizacije gospodarstva. Ko bodo ti kazalniki uveljavljeni, bodo oblikovalcem politik v pomoč pri sprejemanju boljše utemeljenih odločitev in spremljanju globalizacije/internacionalizacije gospodarstev. Med rezultati je tudi publikacija o razvoju okvira meritev v zvezi z globalizacijo gospodarstva.⁷

Projekt v zvezi s povezovanjem podatkov iz uporabe IKT, inovacij, strukturne statistike podjetij in poslovnih registrov je potekal med letoma 2011 in 2013. Glavni dosežki so:

- vzpostavitev infrastrukture za analizo distribuiranih mikropodatkov,
- priprava metapodatkov za namene skladiščenja podatkov,
- izoblikovanje povezanih mikropodatkov na nacionalni ravni,
- analiza tematik za sedem prednostnih področij Evropske digitalne agende,
- priprava podatkov na panožni ravni v številnih državah in časovnih obdobjih,
- študija o metodologiji raziskav za izboljšanje kakovosti povezanih podatkovnih nizov in
- protokol v zvezi z dostopom do delno zaupnih podatkov.

Novi pristop omogoča pripravo primerljivih kazalnikov v posameznih državah, jasno revizijsko pot do izvornih podatkov in ustvarjanje podatkov. Te podatke je mogoče uporabiti za analizo razlik pri učinkovitosti uporabe IKT v posameznih državah in panogah. Agregati podatkovnih nizov na mikroravni, rezultati postopka povezovanja podatkov in analiza povezanih podatkovnih nizov bodo na voljo v raziskovalne namene prek storitev zavarovanega prostora Eurostata. Delo, opravljeno na področju raziskovalnih strategij, je bilo uporabljeno kot vložek za koordinacijo in uskladitev statistik podjetij v okvirni uredbi o vključitvi statistike podjetij (FRIBS).

V okviru projekta ESSnet o metodologiji za sodobno statistiko podjetij (optimalno vzorčenje, ocena na podlagi modela, povezovanje podatkov), ki se je začel leta 2010, so bile pripravljene metodološke smernice za podporo posodobitvi in povezovanju statistike podjetij v ESS. V projektu je poleg metodološkega razvoja posameznih stopenj priprave (načrtovanje, zbiranje podatkov in ocena) povzeto tudi bistvo metod statistike podjetij v obliki elektronskega priročnika. Priročnik bo hkrati referenčno delo in osnova za usposabljanje. Obstaja možnost nadgradnje s središčem za podporo. Ta možnost se še preučuje.

Boljša uporaba že obstoječih podatkov v gospodarstvu

Projekt ESSnet o uporabi upravnih in računovodskih podatkov se je začel leta 2009 in je obravnaval praktična vprašanja v zvezi z uporabo teh podatkov za statistiko podjetij. Najpomembnejši rezultati so:

⁷ Eurostat, Timothy J. Sturgeon: Global Value Chains and Economic Globalisation – Towards a new measurement framework, Luxembourg, 2013.

- pregled nacionalnih praks o uporabi upravnih podatkov,
- opis metod za oceno nepopolnih podatkovnih nizov, kadar se upravni podatki uporabljajo za kratkoročne statistične kazalce, in
- seznam kazalnikov za oceno kakovosti statistike podjetij na podlagi upravnih podatkov.

V tem projektu so bile zagotovljene tudi informacije o povezavah med statističnimi karakteristikami ter Mednarodnim računovodskim standardom/Mednarodnim standardom računovodskega poročanja in računovodskimi direktivami EU.

IKT in internet proizvajajo ogromne količine podatkov, ki bi jih bilo mogoče uporabiti kot statistične podatke. Eurostat je leta 2013 začel projekt za oceno izvedljivosti uporabe sodobnih metodologij in kazalnikov za zbiranje visokokakovostnih statističnih podatkov iz netradicionalnih virov, kot so internet in drugi masovni viri podatkov. Izkušnje so bile povzete v predhodnem priročniku, ki ga lahko uporabljajo NSU. Hkrati so bila opredeljena masovna skladišča podatkov, analizirana pa je bila tudi njihova morebitna uporabnost za uradno statistiko. To je vključevalo pogajanja z lastniki masovnih podatkov glede pogojev, pod katerimi bi NSU lahko uporabljali podatke, in razvoj meril za oceno potrebne kakovosti. Rezultati projekta bodo pripomogli k širši pobudi ESS o masovnih podatkih in uradni statistiki.⁸

Razvoj orodij za učinkovitejšo ekstrakcijo, prenos in obdelavo podatkov

Nekateri NSU so prejeli finančno podporo za uvedbo spletnih sistemov zbiranja podatkov in elektronskih vprašalnikov, tabel za pretvorbo med splošno sprejetimi računovodskimi načeli (GAAP) in statističnimi karakteristikami ter razširljivega jezika za poslovno poročanje XBRL (eXtensible Business Reporting Language). Projekt za boljšo uporabo carinskih podatkov v statistiki zunanje trgovine (Extrastat) je članom ESS pomagal pri prilagoditvi njihovih sistemov zbiranja podatkov novim carinskim sistemom v skladu z novo carinsko zakonodajo.

2.5 Cilj 4: Posodobitev Intrastata

Uskladitev metod za boljšo kakovost v okviru poenostavljenega Intrastata

Projekt za uskladitev metod za boljšo kakovost statistike trgovine znotraj EU je nastal zaradi poenostavitve programa, s katero sta bila združena projekt za izboljšanje kakovosti podatkov v poenostavljenem sistemu Intrastat in projekt za zmanjšanje asimetrij v Intrastatu. Med letoma 2009 in 2013 so bile razvite smernice za izvajanje zakonodaje v zvezi z Intrastatom in Extrastatom, da bi tako spodbudili usklajene in zaželenе prakse.

Nekatere države članice so prejele nepovratna sredstva za uvajanje teh metod in praks, potrebnih za izboljšanje kakovosti statistike trgovine znotraj EU. Nadaljevali so se ukrepi za zmanjšanje asimetrij na razčlenjeni in agregatni ravni, in sicer z dvema krogoma usklajevanja v celotni EU med letoma 2009 in 2012. Leta 2013 je bila pred nadaljnjimi ukrepi izvedena

⁸ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/pgp_ess/about_ess/statistical_committees/dgins.

ocena rezultatov. Nekatere države članice so prejele nepovratna sredstva za izvedbo dvostranskih ali večstranskih uskladih študij.

Boljša uporaba upravnih podatkov

Med letoma 2009 in 2013 je bila državam članicam zagotovljena tudi finančna podpora za izboljšanje njihove uporabe upravnih podatkov pri pripravi statistike trgovine znotraj EU. Zastavljena cilja sta bila zmanjšati obremenitev poročanja in izboljšati kakovost statistike trgovine znotraj EU. Dejavnosti so se osredotočale na boljšo uporabo upravnih podatkov – DDV (davek na dodano vrednost) in izmenjava informacij o DDV (sistem VIES) – v različnih fazah sistemov za zbiranje in sestavljanje podatkov Intrastata.

Preučene so bile možnosti za uporabo drugih obstoječih upravnih podatkov za posebne transakcije, na primer trgovino z ladjami in letali ali plinom in električno energijo. Deset držav je s sofinanciranjem na podlagi sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev uspešno uvedlo orodja in metode za boljšo uporabo upravnih podatkov, s čimer se je zmanjšala upravna obremenitev za ponudnike statističnih podatkov in izboljšala kakovost podatkov.

Izboljšanje in olajšanje izmenjave podatkov znotraj Intrastata

Projekti razvoja orodij in metod za izmenjavo podatkov znotraj Intrastata za člane ESS, ki so se financirali z nepovratnimi sredstvi in naročili med letoma 2009 in 2012, so pripeljali do okrepljene uporabe elektronskih tehnologij za izmenjavo, potrjevanje in primarno zbiranje podatkov z avtomatiziranimi in varnimi postopki na nacionalni ravni in ravni EU. Nacionalni sistemi za zbiranje in pripravo podatkov so bili izboljšani in optimizirani.

3. SKLEPNA UGOTOVITEV

V Sklepu MEETS so bili opisani ukrepi, ki naj bi se v petih letih financirali iz programa MEETS. V prvih dveh letih programa bi lahko začeli izvajati precej pobud, vendar je prišlo do zmanjšanja proračunskih sredstev in pomanjkanja človeških virov v NSU.

Zato je bilo treba program poenostaviti z združitvijo nekaterih dejavnosti in/ali osredotočenjem na šest glavnih področij, vključenih v projekte ESSnet: skladnost konceptov in metod, EGR, izdelavo profila velikih in kompleksnih večnacionalnih skupin podjetij, povezovanje mikropodatkov in skladiščenje podatkov pri pripravi statistike, metodologijo za statistiko podjetij ter uporabo upravnih in računovodskih podatkov.

Do konca leta 2013 je bilo v okviru projektov ESSnet opravljenega zelo veliko dela na področjih, kot so metodologija EGR, izdelava profilov, uporaba upravnih podatkov, usklajenost pravnih aktov, skladiščenje podatkov in pobude za povezovanje podatkov. Najpomembnejši rezultati so metodološka priporočila za širok razpon področij statistike podjetij in trgovine. Namen priporočil je olajšati združevanje podatkovnih nizov; če se bodo ta priporočila upoštevala, pa se lahko zmanjša obremenitev, ki jih za podjetja pomeni priprava statistike.

Vzporedno je bilo podeljenih tudi precej samostojnih nepovratnih sredstev za podporo delovanju članov ESS na področjih, kot so EGR, povezovanje mikropodatkov, uporaba

upravnih podatkov, poenostavitev prenosa podatkov med podjetji in NSU, boljša uporaba upravnih podatkov ter razvoj orodij in metod za izmenjavo podatkov v Intrastatu.

Omejeno število pogodb je bilo sklenjenih za pridobivanje storitev na področjih, kot so boljši sistemi za izmenjavo podatkov v Intrastatu, uvajanje in preskusi izdelovanja profilov ter razvoj shem vzorčenja EU za pripravo agregatov EU.

Nepovratna sredstva in pogodbe so pripomogli k rezultatom projektov ESSnet, zlasti s pripravo metodologije ali preskušanjem izvedljivosti. Poleg tega je bil tako dosežen napredek na navedenih področjih na nacionalni ravni.

Koristi programa MEETS za Unijo, države članice ter ponudnike in uporabnike zadevnih statistik je težko količinsko opredeliti, saj se bo donosnost naložb postopoma pokazala šele sčasoma. Ukrepi so se večinoma neposredno ali posredno osredotočali na izboljšanje učinkovitosti pri pripravi statistike podjetij, na primer z izboljšanjem združevanja, inovacijami pri ključnih postopkih priprave statističnih podatkov in prenosom znanja prek ESS. Z izboljšanjem učinkovitosti se bo zmanjšala upravna obremenitev podjetij. Pri tem bi bilo treba zagotoviti skladnost z nenehnimi prizadevanji Komisije za izboljšanje zakonodaje Unije, da bi tako spodbudili dodatno rast gospodarstva EU⁹. Program MEETS je bil v tem pogledu del prispevka statistične skupnosti.

Če ga ne bi bilo, bi nekatere države članice namenile proračunska sredstva za posodobitev statistike podjetij in trgovine brez medsebojnega usklajevanja. Tako bi dobili rezultate, ki jih ne bi bilo mogoče primerjati z rezultati v drugih državah članicah EU, kar bi povzročalo težave pri pripravi agregatov na evropski ravni. Nekatere države članice ne bi sprejele ustreznih ukrepov in bi zaostajale v razvoju na področjih, kot je globalizacija, zato ne bi bile vključene v evropsko sliko. Nekatere države članice bi v to področje vlagale dvakrat več truda, saj bi izvajale podobne dejavnosti in ponavljale napake.

Mejni stroški uvajanja pristopov za uspešno posodobitev sistemov za statistiko podjetij in trgovine v nekaterih državah članicah utegnejo biti nižji od razvoja popolnoma novih sistemov. Neusklajeno delovanje bi onemogočilo potencialne prihranke.

Namen programa MEETS ni bil le zmanjšati obremenitve poročanja, temveč tudi preučiti možnost izoblikovanja novih postopkov priprave statistike in novih statističnih informacij, da bi ti podatki še naprej koristili uporabnikom. Zaradi novih zahtev po informacijah bi se lahko za različne sektorje povečala obremenitev poročanja. Poleg tega prenova statističnih operacij in statističnih postopkov zahteva nadaljnja prizadevanja in naložbe.

Da bi v celoti izkoristili priložnosti, da se EU zagotovi boljša in uporabnejša statistika podjetij in trgovine, ter ob tem zmanjšali s statistiko povezane obremenitve podjetij, so bile potrebne naložbe za zagotovitev operativnosti obnovljenega sistema. V nekaterih državah članicah je bilo preskušanih nekaj novih, stroškovno učinkovitejših sistemov za zbiranje podatkov (s povezovanjem obstoječih podatkov in alternativnih načinov zbiranja podatkov namesto

⁹ http://ec.europa.eu/smart-regulation/index_en.htm.

tradicionalnih raziskovanj), da bi tako izoblikovali nove, za vse uporabne modele. Osrednji namen tega programa je bil izmenjava izkušenj in dobrih praks (projekti ESSnet).

Eurostat je kot neposredno nadgradnjo programa MEETS začel temeljito prenovu in združevanje statistike v zvezi s podjetji prek skupnega pravnega okvira za zbiranje, sestavljanje, posredovanje in razširjanje statistike v zvezi z gospodarskimi dejavnostmi podjetniškega sektorja (FRIBS). Trenutno velja, da podjetja največ časa porabijo za Intrastat, ki zanje predstavlja več kot 50 % celotne statistične obremenitve.¹⁰ Eurostat namerava v okviru FRIBS prenoviti Intrastat¹¹ s tako imenovanim paketom za mednarodno trgovino ali statistikami enotnega trga (SIMSTAT). Posebna pozornost bo namenjena manjšim državam članicam EU. Tako naj bi Intrastat poenostavili in poskrbeli za kakovost s tem povezanih statističnih podatkov.

¹⁰ http://ec.europa.eu/smart-regulation/refit/admin_burden/docs/enterprise/files/abst09_statistics_en.pdf

¹¹ Uredba (ES) št. 638/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 o statističnih podatkih Skupnosti v zvezi z blagovno menjavo med državami članicami in o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 3330/91 (UL L 102, 7.4.2004, str. 1).